

Розділ 3

РЕГІОНАЛЬНІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2020.2\(56\).62-69](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2020.2(56).62-69)

УДК 332,02

Гоблик В.В., Агій Я.Ю., Данайканич О.В.

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ФОРМУВАННІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

У статті досліджено важливість інноваційного підприємництва як фактору формування та розвитку організаційно-економічного потенціалу регіону з метою забезпечення його конкурентоспроможності; окреслені функції інноваційного підприємництва в контексті регіональної теорії. Проведена оцінка інноваційної активності промислових підприємств в Україні та Закарпатській області за 2017-2019рр. та проаналізовано обсяги витрат на інновації за напрямками інноваційної діяльності та джерелами фінансування. А також підкреслено необхідність розробки та реалізації інноваційної регіональної політики.

Ключові слова: регіональна економіка, конкурентоспроможність, організаційно-економічний потенціал, стратегічний розвиток, інноваційне підприємництво, інноваційна активність.

Постановка проблеми. В сучасних умовах посилення конкурентної боротьби між територіями за ресурси та ринки збуту продукції регіонального бізнесу особливого значення набуває проблема посилення організаційно-економічного потенціалу розвитку, що являє собою базис стратегічних економічних, соціальних, інституційних та управлінських перетворень, наслідком яких є «ключові конкурентні переваги» [14]. Разом з тим доцільно відмітити, що значимість організаційно-економічного потенціалу розвитку знаходиться в детермінованій взаємозалежності з інноваційним підприємництвом, активізація якого посилює позиції територіального соціально-економічного комплексу в змаганні з конкурентами за рахунок залучення в регіон інтелектуальних ресурсів й виробництва конкурентоздатного продукту.

Аналіз інноваційної активності промислових

підприємств в Україні та її регіонах показує, що цей феномен не знайшов серед управлінців розуміння важливості та значимості для створення системної конкурентоспроможності, як на рівні держави, так й в межах мезо-економічних систем. При цьому, «недостатня ефективність ... розвитку підприємництва на регіональному рівні, пояснюється ... відсутністю цілісного розуміння того, що являє собою інститут підприємництва в просторовому контексті і на яких принципах він розвивається» [10].

Все це обумовлює доцільність та необхідність повернення до розгляду ролі інноваційного підприємництва в формуванні організаційно-економічного потенціалу конкурентоспроможності регіональних систем.

Огляд останніх досліджень та публікацій. Проблематика сутності інноваційного підприємництва та його ролі в процесі розвитку економіки знаходиться в центрі уваги вітчизняних та закордонних науковців. Ракурс підходів до виявлення сутності достатньо широкий, так, Jerry Naar, Maija Renko et Alan L. Carsrud розглядають проблему формування кластерів в регіональній економіці і пропонують визначати «підприємництво як створення нових організацій, які, як було показано, впливають на формування кластерів, які, в свою чергу, стимулюють інновації, а також можуть вплинути на відкриття бізнесу. Різні елементи та сили формують підприємництво в США, концептуально, культурно та комерційно» [1].

© Гоблик В.В., д.е.н., проф. , перший проректор Мукачівського державного університету, E-mail: hoblik.v@ukr.net

Агій Я. Ю., к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», E-mail: yaroslav.agiy@uzhnu.edu.ua

Данайканич О.В., ст. викладач кафедри економіки і підприємництва ДВНЗ «Ужгородський національний університет», E-mail: oksana.danaikanych@uzhnu.edu.ua

Кубіній Н., Косовілка Т., Маргітич В., розглядаючи проблеми стратегічного розвитку, визначили інновації та інноваційне підприємництво як фактор побудови ключових, визначальних переваг економічних систем мезорівня [2, 3].

Значення інноваційного підприємництва для конкурентоспроможності певної території підкреслена Philip Cooke, який, розглядаючи взаємозв'язок між регіоном, інноваціями, підприємництвом та талантами, доводить, що «інновації можуть бути оберегом, до якого зацікавлені сторони в регіонах прагнуть, не в останню чергу, через поширене переконання, що інновації є джерелом економічного зростання та конкурентоспроможності» [4].

Певний науковий інтерес представляє позиція британця Алмана Й., який вважає, що довіра як культурно-економічний фактор суттєво впливає на результативність бізнесу та інноваційного підприємництва [6].

Разом з тим, тематика інноваційного підприємництва як складової організаційно-економічного потенціалу регіонального розвитку, його функції та значення для створення територіальних конкурентних переваг не знаходить необхідного рівня охоплення науковими дослідженнями.

Метою даного дослідження є визначення, на основі теоретичного обґрунтування та статистичного аналізу сутності й функцій, інноваційного підприємництва як системного елементу організаційно-економічного потенціалу конкурентоспроможності регіональної економіки.

Для досягнення мети вирішені **завдання**:

1. Розкрита сутність організаційно-економічного потенціалу регіональної конкурентоспроможності та імперативи його розвитку.

2. Висвітлені ролі інноваційного підприємництва для перетворення новацій в інновації та посилення організаційно-економічного потенціалу розвитку території.

3. Здійснена оцінка динаміки основних показників, що висвітлюють інноваційну активність в Закарпатській області як прояву однієї зі складових її організаційно-економічного потенціалу.

В процесі дослідження були застосовані методи: наукової абстракції при виявленні принципів формування конкурентоспроможного організаційно-економічного потенціалу регіонального розвитку; метод каузальної індукції в процесі доведення впливу інноваційного підприємництва на позиціонування

регіону в конкурентному середовищі; статистичні методи аналізу фактичного інформаційного масиву.

Результати дослідження. Організаційно-економічний потенціал являє собою багатогранне явище, яке інтегрує різноманітні сили, імпульси, вектори функціонування господарської системи, спрямовує їх на досягнення цілей розвитку регіональної економіки. Включає організаційно-економічний потенціал широкий спектр компонентів: від виробничого до інституційно-культурного та управлінського. Кожна складова організаційно-економічного потенціалу відіграє певну роль, але їх сукупність створює акорд поточних та стратегічних дій, спрямованих на довготривалу конкурентоздатність регіональної системи.

Організаційно-економічний потенціал стратегічного розвитку території та формування її конкурентоспроможності базується на принципах системності, динамічності та сталості. В сучасних умовах вказані імперативи доповнюються принципом новачійності, яка в конкретних управлінських та соціально-економічних умовах перетворюється на інноваційність.

Новачійність – базове положення сучасних економічних систем, яке відповідає за формування саме конкурентних переваг. В основі поняття принципу новачійності лежить розуміння новації, тобто категорії, яка притаманна діяльності, побудованої «на основі дизайнерського мислення, що дозволяє надихати, осмислювати та оцінювати нові ідеї на основі різноманітних точок зору кожного, щоб знайти правильні рішення та розвиватися разом» [5]. Філософи стверджують, що «новація - це будь-яке відкриття, яке здійснюється на індивідуально-особистісному рівні, що є результатом рішення власного екзистенціального завдання і має можливість практичного застосування (потенційний практичний характер)» [15].

Новаторський спосіб мислення керівництва регіону, підприємців та інших акторів регіонального життя формує ідеї, які в процесі підприємницької діяльності трансформуються в інновації, тобто завершуються впровадженням та комерціалізацією. Іншими словами, інноваційну економіку, яка визначає майбутній стан, конкурентоздатність країн та регіонів, будують інноваційні підприємці.

Інноваційне підприємництво в контексті регіональної теорії відіграє наступні ролі.

✓ По-перше, виступає саме важелем, інструментом, який дозволяє створювати новації та впроваджувати інновації і тим самим

посилювати організаційно-економічний потенціал конкурентоспроможності.

✓ По-друге, умовою, що сприяє побудові інноваційного регіонального суспільства (відсутність інноваційного підприємництва, недосконалі регіональні інноваційна система є причиною економічної та технологічної відсталості регіону).

✓ По-третє, складовою організаційно-економічного потенціалу території внаслідок того, що являє собою господарську рушійну силу до постійного оновлення.

В сучасних умовах посилення змагання між регіонами, інноваційне підприємництво виступає платформою, на якій базується майбутній економічний розвиток та формуються стратегічні конкурентні переваги. Інноваційне підприємництво як фактор формування організаційно-економічного потенціалу регіонального розвитку виконує наступні функції:

- Новаторська функція. Полягає в підтримці генерування та імплементації нових ідей.

- Технологічна функція. Сприяє оновленню технологічного базису економічної системи через залучення смарт-інвестицій та гальмування, ліквідації застарілої техніки та технологій.

- Економічна функція – знаходить нові ресурси (наприклад, знання) залучає їх в процес виробництва або надання послуг та перетворює у економічну цінність.

- Управлінська функція – знаходить нові технології та системи управління, які забезпечують.

- Маркетингова, яка направлена на формування нових ринків нових продуктів.

- Стратегічна, сприяє формуванню попиту на продукт, який ще не існує.

- Формує регіональний ринок праці.

- Створює регіональну культуру.

В сьогоденних умовах економічне зростання України та розвиток її регіонів прямо залежить

від інноваційної активності та діяльності всіх суб'єктів господарювання. Для формування конкурентоспроможного організаційно-економічного потенціалу необхідно активно впроваджувати у господарську діяльність інноваційні технології та досягнення науки й техніки.

У міжнародному просторі оцінка інвестиційної активності та привабливості країни проводиться на основі Глобального інноваційного індексу (**Global Innovation Index**), складеного Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, Корнельського університету та міжнародною бізнес-школою «Insead». Дослідження враховує як комерційні результати інноваційної діяльності в країнах, так і активність урядів щодо заохочення та підтримки інноваційної діяльності в своїй державній політиці. У 2019р. Україна посіла 47 місце в рейтингу (для порівняння: у минулому році вона займала 43-ю позицію) [7]. Це свідчить про наявність факторів й умов, які негативно впливають на розвиток та здійснення інноваційної діяльності та кризовий стан національної економіки.

За даними Державного комітету статистики кількість інноваційно активних промислових підприємств за аналізований період в Україні збільшилася на 23 одиниці або 3,03%, а в Закарпатській області спостерігаються негативні зміни – зменшилася на 3 одн. (25%). А їх частка у загальній кількості промислових підприємства мала і зменшилася на 0,4 п.п. (або 2,47%) та на 2 п.п. (або 22,22%) відповідно.

В 2019 році в Україні найбільше інноваційних підприємств витрачали кошти на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 506 одн. (у 2017р. – 500 одн.), найменше суб'єктів витрачали кошти на придбання інших зовнішніх знань – 35 одн., що на 18,6% менше ніж у 2017р. У Закарпатській області відсутні

Таблиця 1
Кількість інноваційно активних промислових підприємств за напрямками інноваційної діяльності в Україні та Закарпатській області [11, 12, 13]

	2017р.		2018р.		2019р.		Темп зростання (зменшення) 2019/2017рр., %	
	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.
Кількість інноваційно активних промислових підприємств: усього, одиниць	759	12	777	12	782	9	103,03	75,00

Продовження таблиці 1

	2017р.		2018р.		2019р.		Темп зростання (зменшення) 2019/2017рр., %	
	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.
% до загальної кількості промислових підприємств	16,2	9	16,4	9,6	15,8	7	97,53	77,78
З них витрачали кошти на:								
внутрішні НДР	130	- ¹	218	1	122	- ¹	93,85	- ¹
зовнішні НДР	62	- ¹	66	- ¹	69	- ¹	111,29	- ¹
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	500	7	320	3	506	6	101,20	85,71
придбання інших зовнішніх знань	43	1	40	- ¹	35	1	81,40	100,00
інші	173	2	138	2	161	3	93,06	150,00

¹Тире (-) – статистика відсутня.

інноваційні підприємства, які здійснювали витрати на зовнішні та внутрішні НДР, діяльність переважної їх більшості зосереджена на придбанні машин, обладнання та програмного забезпечення – 66,67%.

Отже, дослідивши динаміку інноваційної активності промислових підприємств можна зазначити, що найвищою вона була в 2018р.: в Україні – 16,4%, в Закарпатській області – 9,6%.

Динаміка зміни інноваційної активності є

нерівномірною. Доцільно буде також розглянути витрати на інноваційну діяльність за основними її напрямками (Таблиця 2) та джерелами фінансування (Таблиця 3).

Загальний обсяг витрат на інновації промисловими підприємствами в Україні у 2019р. становив 14 220 905,2 тис. грн., що на 5103368,0 тис. грн. (або 55,97%) більше, ніж у 2017р. За досліджуваний період це найвищий показник.

Таблиця 2

Витрати на інновації промислових підприємств за напрямами інноваційної діяльності в Україні та Закарпатській області [11, 12, 13], тис. грн.

	2017р.		2018р.		2019р.		Абсолютна зміна 2019/2017рр.	
	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.
Загальний обсяг витрат на інновації	9117537,2	26249,6	12180072,5	20206,2	14220905,2	44617,9	5103368,0	18368,3
у тому числі на:								
внутрішні НДР	1941267,6	- ¹	2706138,0	κ ²	2449860,9	- ¹	508593,3	-
зовнішні НДР	228488,8	- ¹	502622,2	- ¹	468993,1	- ¹	240504,3	-
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	5898842,9	24716,4	8291275,6	19734	10185107,2	35602,1	4286264,3	10885,7
придбання інших зовнішніх знань	21827,6	κ ²	46137,6	- ¹	37494,4	κ ²	15666,8	-
інші	1027110,3	κ ²	633899,1	κ ²	1079449,6	κ ²	52339,3	-

Продовження таблиці 2

	2017р.		2018р.		2019р.		Абсолютна зміна 2019/2017рр.	
	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.
Кількість інноваційно активних промислових підприємств, одиниць	759	12	777	12	782	9	23,0	-3,00
Витрати в розрахунку на одне інноваційно активне промислове підприємство	12012,57	2187,47	15675,77	1683,85	18185,30	4957,54	6172,7	2770,08

¹ Тире (–) – статистика відсутня.

² Дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог Закону України «Про державну статистику» щодо конфіденційності статистичної інформації.

Кожне інноваційно активне промислове підприємство в середньому витрачало на інновації 18 185,3 тис. грн., динаміка зміни даного показника за аналізований період позитивна (абсолютний приріст 6 172,7 тис. грн. порівняно з 2017р.). Якщо аналізувати витрати на напрямками інноваційної діяльності, по протягом досліджуваного періоду в структурі витрат переважали витрати на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення: 71,62% або 10 185 107,2 тис. грн. у 2019р., у 2018р. їх питома вага становила 68,07%, а у 2017р. – 64,7%. Найменше витрат на інновації прослідковується за напрямком придбання інших зовнішніх знань: у 2017р. 21 827,6 тис. грн. (0,24%); у 2018р. – 0,38% або 46 137,6 тис. грн., а у 2019р. – 0,26% або 37 494,4 тис. грн.

В Закарпатській області інноваційно активне

промислове підприємство у 2019р. витрачало на інновації в середньому 4 957,54 тис. грн., що більше в 2,27 рази ніж у 2017р. Загальний обсяг витрат на інновації у 2019р. дорівнював 44 617,9 тис. грн. та збільшився на 18 368,3 тис. грн. або 69,98% порівняно з 2017р. Щодо структури витрат за напрямками інноваційної діяльності, то переважають витрати на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення. Детальний аналіз провести складно, оскільки окремі дані не оприлюднюються з метою забезпечення виконання вимог щодо конфіденційності статистичної інформації.

Аналізуючи джерела фінансування інвестиційної діяльності (Таблиця 3) слід зазначити, що протягом досліджуваного періоду найбільшу питому вагу становили власні кошти промислових підприємств.

Таблиця 3
Загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності за джерелами в Україні та Закарпатській області [11, 12, 13], тис. грн.

	2017р.		2018р.		2019р.		Темп зростання (зменшення) 2019/2017рр., %	
	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.
Загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності	9117537,2	26249,6	12180072,5	20206,2	14220905,2	44617,9	155,97	169,98

Продовження таблиці 3

	2017р.		2018р.		2019р.		Темп зростання (зменшення) 2019/2017рр., %	
	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.	Україна	Закарпатська обл.
у тому числі за рахунок коштів:								
власних	7704114,4	к ²	10742013,4	к ²	12474922,7	44617,9	161,93	-
державного бюджету	227290,5	- ¹	639052,8	- ¹	556525,0	- ¹	244,85	-
місцевих бюджетів	95584,7	- ¹	13424,6	- ¹	109856,7	- ¹	114,93	-
вітчизняних інвесторів (інвесторів-резидентів)	273086,8	- ¹	109699,5	- ¹	72340,2	- ¹	26,49	-
іноземних інвесторів (інвесторів нерезидентів)	107773,0	к ²	106949,4	к ²	к ²	- ¹	-	-
кредитів	594464,5	- ¹	473916,3	- ¹	853195,2	- ¹	143,52	-
інших	115223,30	- ¹	95016,50	- ¹	к ²	- ¹	-	-

^{1, 2} Див. зноски до Таблиці 2.

Проведений аналіз дозволяє констатувати, що інноваційна активність знаходиться ще не на належному рівні при тому, що доведена важлива роль інноваційного підприємництва у становленні інноваційної моделі розвитку економіки України.

Для успішного виконання ролі, інноваційне підприємство вимагає відповідної регіональної політики. Політика, орієнтована на підтримку та розвиток інноваційних підприємств, дасть збалансоване економічне зростання та сприятиме реалізації всіх потенційних можливостей суб'єктів підприємницького сектору. Доведено науковцями, що «серед пріоритетних напрямів реалізації ефективної регіональної інноваційної політики слід виділити:

– всебічне сприяння інтеграції всіх суб'єктів-учасників інноваційного процесу, подолання розрізненості між ними;

– відновлення і зміцнення зв'язків між науково-дослідними організаціями, вищими навчальними закладами, інноваційними підприємствами і виробництвом;

– розробка програми та механізмів стимулювання інноваційної активності, забезпечення багатоканального фінансування науково-технічної та інноваційної діяльності в регіоні;

– підготовка та реалізація проєктів розвитку регіональної інноваційної інфраструктури, що забезпечує підтримку інноваційної діяльності

всіх суб'єктів-учасників інноваційного процесу, високу ефективність етапів розробки, трансферу і споживання техніко-технологічних і інших інновацій» [9].

В межах реалізації інноваційної регіональної політики для посилення організаційно-економічного потенціалу території рекомендовано створювати інноваційні екосистеми, які являють собою «це сукупність учасників інноваційного процесу: суб'єктів інноваційної діяльності, які здійснюють і підтримують таку діяльність; і факторів, що визначають їх роботу: правил і норм, що регламентують взаємовідносини між суб'єктами інноваційної діяльності та іншими економічними суб'єктами, а також механізмів, що забезпечують взаємодію суб'єктів інноваційної діяльності» [8].

Висновки і перспективи подальших досліджень. Склад організаційно-економічного потенціалу є різноманітним, містить ресурсну, управлінську, культурно-інституційну складові, кожна з яких відіграє задану роль та має певні механізми функціонування. При всій широті структурного наповнення організаційно-економічного потенціалу однією з найбільш важливих, з позиції формування конкурентоспроможності регіону, є компонента, що містить інноваційне підприємство. При цьому інноваційне підприємство виступає як важіль, як умова та як складова організаційно-

економічного потенціалу регіональної конкурентоспроможності.

Аналіз інноваційної активності підприємств України та Закарпатської області підтвердив неналежний рівень розвитку інноваційної діяльності, що гальмує стратегічний розвиток організаційно-економічного потенціалу країни, її регіонів. Аналізуючи напрямки та джерела фінансування інноваційної діяльності можна зазначити, що переважає придбання машин, облад-

нання та програмного забезпечення, яке здійснюється за рахунок власних коштів підприємства.

Рекомендовано регіональній владі розробити та впровадити ефективну інноваційну політику розвитку інноваційного підприємництва, для реалізації якої створити регіональну інноваційну екосистему.

В подальших дослідженнях заплановано провести стратегічний аналіз стану інноваційного підприємництва в регіонах України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Jerry Haar, Maija Renko et Alan L. Carsrud. What Drives Innovativeness? Entrepreneurship and Regional Clustering in Three Biotechnology Hotspots. *Revue LISA/LISA e-journal*, Vol. IV – n 1. – 2006, 269-290. URL: <https://journals.openedition.org/lisa/2342>. Last accessed: 01.10.2020.
2. Kubiniy N., Marhitich V., Kosovilka T. Modern Content of Strategic Regional Development Potential. *Economics and Business*. 2020. №1. URL: <http://eb.tsu.ge/?cat=nomer&leng=eng&adgi=945&title=Modern%20Content%20of%20Strategic%20Regional%20Development%20Potential>. Last accessed: 18.11.2020.
3. Kubiniy N., Marhitich V., Kosovilka T. Potential of strategic development of regional economy. *Challenges of Globalization in Economics and Business (The 4th International Scientific Conference. Georgia, Tbilisi, November 1-2, 2019 Proceedings)*. –Tbilisi: Ivane Javakhsishvili Tbilisi State University. Economics and Business Faculty, 2019.– p. 237-242.
4. Philip Cooke. Regional innovation, entrepreneurship and talent systems. *International Journal of Entrepreneurship and Innovation Management, Inderscience Enterprises Ltd*, 2007, vol. 7(2), p. 117-139. URL: https://www.researchgate.net/publication/247832879_Regional_innovation_entrepreneurship_and_talent_systems.
5. Solve the right problems together. URL: <https://www.be-novative.com/> Last accessed: 18.11.2020.
6. Алтман Й. Кубиний Н.Ю. Виды доверия и их оценка. *Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Економіка*. 2016. – Вип. 2 (48). – С. 148-152.
7. Глобальний інноваційний індекс. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Глобальний_інноваційний_індекс (дата звернення: 20.11.2020).
8. Інноваційне підприємництво: креативність, комерціалізація, екосистема: навч. посіб. для вищих навч. закладів / Авт. кол.: Ю. М. Бажал, І. В. Бакушевич, У. Венесаар ін. / за ред. д-ра екон. наук проф. Ю. М. Бажала.– К.: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2015.– 278 с.
9. Луцків О. М. Регіональна інноваційна політика: особливості формування та проблеми реалізації. *Регіональна економіка*. – 2015. – № 2. – С. 153-162. URL: http://ird.gov.ua/pe/re201502/re201502_153_LutskivOM.pdf (дата звернення 18.11.2020)
10. Солодилова Н.З., Маликов Р.И., Гришин К.Е. Региональная система предпринимательства: параметры развития и потенциал реконфигурации. *Экономика региона*. Т.13, вып. 4 (2017). – С.1107-1122.
11. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність України» 2017р. Державна служба статистики України. Відповідальний за випуск О. О. Кармазіна. - Київ, 2018. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_nauka_2017.pdf.
12. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність України» 2018р. Державна служба статистики України. Відповідальний за випуск М. С. Кузнєцова. - Київ, 2019. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/09/zb_nauka_2018.pdf.
13. Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність України» 2019р. Державна служба статистики України. Відповідальний за випуск М. С. Кузнєцова. - Київ, 2020. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/09/zb_nauka_2019.pdf.
14. Україна в системі європейської інтеграції: монографія. Навчальний посібник / М. Палінчак, В. Приходько, В. Химинець та ін. – Ужгород, ТОВ «РІК-У», 2016. – 344с.
15. Цветкова В. Д. Новые возможности исследования новации и инновации в философии. *Вестник Челябинского государственного университета*. 2008. №14. – С. 104-109. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/novye-vozmozhnosti-issledovaniya-novatsii-i-innovatsii-v-filosofii> (дата обращения: 18.11.2020).

REFERENCES

1. Jerry Haar, Maija Renko et Alan L. Carsrud (2006). What Drives Innovativeness? Entrepreneurship and Regional Clustering in Three Biotechnology Hotspots. *Revue LISA/LISA e-journal*, Vol. IV, 1, 269-290. Retrieved from

<https://journals.openedition.org/lisa/2342> [in English].

2. Kubiniy N., Marhitich V., Kosovilka T. (2020). Modern Content of Strategic Regional Development Potential. Economics and Business, 1. Retrieved from <http://eb.tsu.ge/?cat=nomer&leng=eng&adgi=945&title=Modern%20Content%20of%20Strategic%20Regional%20Development%20Potential> [in English].

3. Kubiniy N., Marhitich V., Kosovilka T. (2019). Potential of strategic development of regional economy. Challenges of Globalization in Economics and Business. The 4th International Scientific Conference. Georgia, Tbilisi: Ivane Javakhishvili Tbilisi State University. Economics and Business Faculty. p. 237-242 [in English].

4. Philip Cooke (2007). Regional innovation, entrepreneurship and talent systems. International Journal of Entrepreneurship and Innovation Management, Inderscience Enterprises Ltd, vol. 7(2), 117-139. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/247832879_Regional_innovation_entrepreneurship_and_talent_systems [in English].

5. Solve the right problems together. Retrieved from <https://www.be-novative.com> [in English].

6. Altman Y. Kubynyi N.Yu. (2016). Vidy doveryia y ykh otsenka [Types of trust and their evaluation]. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: seriia: Ekonomika – Scientific Bulletin of Uzhhorod University, series: Economics, 2 (48), 148-152 [in Russian].

7. Hlobalnyi innovatsiinyi indeks [Global Innovation Index] Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/Глобальний_інноваційний_індекс [in Ukrainian].

8. Bazhal Yu.M., Bakushevych I.V., Venesaar U. in. (2015). Innovatsiine pidpriemnytstvo: kreatyvni, komertsializatsiia, ekosystema [Innovative entrepreneurship: creativity, commercialization, ecosystem]. Bazhal Yu.M. (Ed.). Kyiv: Universytetske vydavnytstvo PULSARY [in Ukrainian].

9. Lutskevych O. M. (2015). Rehionalna innovatsiina polityka: osoblyvosti formuvannia ta problemy realizatsii [Regional innovation policy: features of formation and implementation problems]. Rehionalna ekonomika – Regional Economics, 2, 153-161 [in Ukrainian].

10. Solodylova N.Z., Malykov R.Y., Hryshyn K.E. (2017). Rehyonalnaia systema predprynimatelstva: parametry razvytyia y potentsyal rekonfihuratsyy [Regional business system: development parameters and reconfiguration potential]. Ekonomika rehyona – Economy of the region, 4, 1107-1122 [in Russian].

11. Karmazina O. O. (Eds.). (2018). Statystychnyi zbirnyk «Naukova ta innovatsiina diialnist Ukrainy» 2017r. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Statistical collection «Scientific and innovative activity of Ukraine» 2017. State Statistics Service of Ukraine]. Kyiv. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2018/zb/09/zb_nauka_2017.pdf. [in Ukrainian].

12. Kuznietsova M. S. (Eds.). (2019). Statystychnyi zbirnyk «Naukova ta innovatsiina diialnist Ukrainy» 2018r. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Statistical collection «Scientific and innovative activity of Ukraine» 2018. State Statistics Service of Ukraine]. Kyiv. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/09/zb_nauka_2018.pdf. [in Ukrainian].

13. Kuznietsova M. S. (Eds.). (2020). Statystychnyi zbirnyk «Naukova ta innovatsiina diialnist Ukrainy» 2019r. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [Statistical collection «Scientific and innovative activity of Ukraine» 2019. State Statistics Service of Ukraine]. Kyiv. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/09/zb_nauka_2019.pdf. [in Ukrainian].

14. Palinchak M., Prykhod'ko V., Khymynets' V. ta in. (2016) Ukrayina v systemi yevropeys'koyi intehtratsiyi [Ukraine in the system of European integration]. Uzhhorod: TOV «RIK-U» [in Ukrainian].

15. Tsvetkova V. D. (2008). Novye vozmozhnosti yssledovaniia novatsyy y ynnovatsyy v fylosofyy [New opportunities for the study of innovation and innovation in philosophy]. Vestnyk Cheliabynskoho hosudarstvennoho unyversyteta – Bulletin of Chelyabinsk State University, 14, 104-109. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/novye-vozmozhnosti-issledovaniya-novatsii-i-innovatsii-v-filosofii> [in Russian].

Отримано 01.12.20